

SIYASAL ŞİİRDE YENİ BİR ÖRNEK

TURGAY FİŞEKÇİ

(Bu yazı yazarın Cumhuriyet Gazetesi köşesinden alınmıştır.)

Geleceğimizde siyasal şiirin güçlü bir yeri vardır. Osmanlı'nın çöküş döneminde Namık Kemal ve Tevfik Fikret'in şiirleri yurt ve insanlık sevgisini yücelten yanlarıyla çağdaş toplumumuzun kurulmasında önemli roller üslenmişlerdir. Siyasal tavır ve söylem, Cumhuriyet dönemi şiirininse ana izleklerinden biridir.

Nazım Hikmet'in toplumcu dünya görüşleriyle tanıştırdığı şiirimiz, 1930'lardan 80'lere dek güncel siyasetle yoğun bir ilişki içinde oldu. Kimi zaman lirik söyleşileriyle, kimi zaman epik destanlarla, kimi zaman da ironik yaklaşımlarla siyasal mücadele içinde yer almıştır.

1980 yılına girilirken, ülke siyasal mücadele ve çatışmalar içinde allak bullak olmuşken, dönemin yeni parlayan genç şairlerinden Yaşar Meriç'in üç kitabı birden yayımlanmıştı. Bu kitaplardan "Trabzonlu Delikanlı", Karadeniz geleneksel söyleşilerini çağdaş bir duyarlılığa dönüştürülmesiyle 1980 yılının Türk Dil Kurumu şiir ödülü kazanmıştı. O zaman aynı yıl yayımlanan "Gül Ekmek" şiirlerinden adlı kitabı işçinin, alın terinin güncel "Taliplerin Ağıdı" ise öldürülen TÖP-DER'li öğretmen Talip Öztürk'le canından olmuş çok sayıda yurtsever yakılmış ağıtlardan oluşuyordu.

Aynı yıl bir darbe ile iktidara gelen dönemin devlet başkanı Kenan Evren, bu şiirlere söylevlerinde konu edecek kadar çok kızmış sıkıyönetim mahkemeleleri genç ozanın peşine düşmüşlerdir.

Bütün bu baskılardan mı nedir şiirimiz bu tarihten sonra hızlı bir içine kapanma sürecine girdi. Günümüzde ne alanlarda şiir okuyanlar kaldı ne de şairlerden böylesi şiir bekleyenler. Toplumla bağı kopan şiir, yayınevi programlarından da, kitapçı raflarından kaldırıldı. O dönemde beş bini aşan satışlara ulaşan Yaşar Meriç bile şiirini bastırarak yayı-

nevi bulamaz duruma geldi.

Neyse ki gerçek ozanlar, ülkenin, dünyanın ya da kendilerinin başına gelenlerle şiirlerini, tutumlarını değiştirmiyorlar. Kendilerini dinleyen, okuyan olsa da olmasa da doğru bildiklerini söylemeyi sürdürüyorlar. Çünkü ozan sözü günlük değildir; bugün değeri bilinmez, yarın bilinir.

Sözcükler dergisi temmuz sayısında Yaşar Miraç'ın yeni bir şiirini yayımladı: "Hırant'a Mektuplar " 19 Ocak 2007 günü çalıştığı gazetenin önünde öldürülen Hırant Dink'e yazılmış 12 mektuptan oluşuyor şiir.

İlk mektuplarda ozan, kendi yaşamöyküsüyle Hıranr'ın yaşamöyküsü benzerlikler yoluyla Anadolu insanının ortak yazgılarına dikkat çekiliyor. Sonraki şiirlerinde ise bir yakın tarih çözümlemesine ya da yorumuna geçiyor. Burada ozan, tarih ve sınıf bilinciyle, tek tek tarihsel olayların üstüne çıkıp insan kimliğiyle tarihi şiirleştiriyor. 12. son mektupta ise, güncel bir siyasal sloganın nasıl çarpıcı bir şiire dönüşebileceğinin çok etkileyici bir örneğini veriyor.

Yaşar Meriç'in "Hırant'a Mektuplar "adlı şiirinin önemi, bir yandan uzun süredir varlığı duyulmayan siyasal şiir alanında yeni, gür bir ses vermiş olması; öte yandan da ülke ve dünya sorunları üstüne şairlerin söyleyecek sözlerinin olduğunu, olması gerektiğini yeniden anımsatması.

Belki hepsinden de öte şairlerin de bir tarih yazıcıları, hem de kimsenin yazamayacağı biçimde birer tarih yazıcılar olduğunu göstermesi.

Böyle bakınca, Hırant'a mektuplar'ın günümüz şiiri ve okurları için uyarıcı, uyandırıcı etkilerinin olmasını umalım.